

Suomen teologinen instituutti
Halleluja! Luentosarja psalmeista
Henrik Perret 20.2.2007

PSALMI 51

TAUSTA

Luvut 2. Sam. 11–12 kertovat toisenlaisesta Daavidista, joka on laskelmoiva ja juonitteleva ja yritti peittää syntinsä uusilla synneillä. Tässä on psykologisesti mielenkiintoinen tapaus: joko ihminen on hyväksymässä muiden vääryyksiä, koska hän haluaa samalla puolustaa itseään, tai hän on erittäin jyrkkä ja ”oikeudenmukainen”, suorastaan armoton juuri niitä kohtaan, joilla on samoja heikkouksia kuin hänellä itsellään!

Lähes täydellinen rikos. Vain yksi ”mutta”, yksi mutka matkassa: ”Mutta se, minkä Daavid oli tehnyt, oli paha Herran silmissä.” 2. Sam. 11:27

וַיִּרְעַ הַדָּבָר אֲשֶׁר-עָשָׂה דָּוִד בְּעֵינֵי יְהוָה:

Profeetan vierailu herätti Daavidin! Hän tuohtui: ”Niin Daavid vihastui kovin siihen mieheen ja sanoi Naatanille: ”Niin totta kuin Herra elää: mies, joka tämän on tehnyt, on kuoleman oma.” Daavid ei tiennyt, että hän oli juuri allekirjoittanut oman kuolemantuomionsa!

Ps. 51:n alkujakeissa 1–2 kerrotaan psalmin tausta. Kahden Daavidin vertailu osoittaa, että profeetta Naatanin vierailu oli muuttanut Daavidin täydellisesti. Jumalan sana ”herätti” Daavidin. Hän muutoksensa on valtava todistus Jumalan sanan voimasta. Profeetta ei ole vain ennustaja, joka puhuu tulevaisuudesta, vaan hän puhuu ”tässä ja nyt”. ”Pro”-feetta” ilmaisee juuri sitä: pro=puhua jonkun puolesta, lausua julki, mutta myös kertoa, mitä tulee tapahtumaan.

Jumala, ole armollinen!

Ps. 51:3 alkaa sanoilla חַנּוּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ , (hanan = olla armollinen), honneni-huudolla Daavid tunnustaa ”ettei hän ansaitse mitään”, vaan lähestymisen perustana on ”sinun valtava armosi”. H-n-n käytetään myös Herran siunauksessa, ”... ja olkoon sinulle armollinen.”

Daavid tietää, että Jumalan puoleen kääntyminen perustuu vain ja ainoastaan siihen, että Jumala suostuu kuulemaan ja vastaamaan armollisuutensa takia. Daavid käyttää myös toista sanaa, joka todistaa, että Daavid samalla kun hän tietää, ettei hän ansaitse armahdusta, puhuu Jumalan hyvyydestä, חֶסֶד Hesed tarkoittaa Jumalan hyvyyttä, Hänen hyvää rakkauttaan ja uskollisuuttaan liiton Jumalana (hesed=hyvyys, rakkaus).

Kaiken kurjuuden keskellä Daavid kuitenkin tietää kuuluvansa Jumalan liittoon. Jumalan uskollisuus ja rakkaus kantavat häntä. Hän katu, eikä hän rukoile Jumalalta vain apua vaan armoa.

”Enkä enää ansaitse, että minua sinun pojaksesi kutsutaan”, Luuk. 15:19

Vrt. Raamatun ”aksios”-teemaan: kutsukaa heitä, jotka eivät pysty maksamaan. Kolmas ilmaisu on כֶּרֶב רַחֲמֵיךָ (kerob rahameka) on sävyiltään lämmin ja hellä. רַחֲמֵיךָ on hellä ja emotionaalinen sana, jonka perussana on rehem (kohtu). Daavid sanoo ”kerob rahameka”, laupeutesi paljous, runsaus. ”Rahamim” on sama sana, jota käytetään silloin kuin Joosef pehmeni ja heltyi nähdessään veljensä (1. Moos. 43:30). Vaikka Jumala on Pyhä ja ehdoton, Hänessä on laupeutta, ”armon pehmeyttä” ja lämpöä, myötätuntoa. UT käyttää sanaa ἔλεος, josta esim. Kyrie eleison (eleéoo, tai -aoo), Herra, armahda! Siihen laupeuteen viitataan sekä VT:ssä että UT:ssa (Ps. 25:6, Jes. 63:7, Val. 3:32, Luuk. 18:13, 1. Piet. 1:3).

Mitä Daavid pyytää? Hän pyytää, että Jumala pyyhkisi pois מַחֲוֶה (mahaa(h) = pyyhkiä, pyyhkiä pois) hänen syntinsä (פְּשָׁעֵי, minun syntini, niin kuin tekstiä pyyhitään kirjasta tai syytekirjelmästä. Vrt. esim. 2. Moos. 32:32 ”... Mutta jos et, niin pyyhi minut pois kirjastasi, johon kirjoitat.”(KR 1933/38). Paavalilla on samanlainen ajatus (Kol. 2:14).

Pese minut, כַּבֵּסֵנִי, kavas, kabbeseni pi’el muodossa tarkoittaa intensiivistä pesemistä, pese, pese ja pese (että varmasti tulen puhtaaksi) מַעֲוֵנִי, ’aon = syyllisyys, velka. טַהַרְנִי puhdistu minut (rituaalinen puhdistus) הַטְּאֵתָי, synnistäni.

Daavid viittaa kolmeen Jumalan attribuuttiin: hanun, hesed, rahamim kertovat Jumalan armollisuudesta, rakkaudesta sekä laupeudesta. Samalla Daavid on kolme kertaa pyytänyt Jumalaa pyyhkimään pois, pesemään kunnolla ja puhdistamaan hänet hänen rikoksistaan, lankeemuksistaan ja synnistään. Daavid tunnustaa, että hän ”tietää” (jaada’) syntinsä ja rikoksensa, ”ne ovat aina edessäni”.

Tunnustus j. 6-12

Nyt Daavid on valmis tunnustamaan, että לֵבָדֶּקָה לֵבָדֶּקָה, leka lebaddeka, sinua, sinua vastaan olen rikkonut. Se ei poista vastuuta tai sitä tosiasiaa, että Daavid oli tehnyt syntiä myös ihmisiä vastaan, ja kuitenkin hän ymmärtää, että varsinaisesti hän on rikkonut Pyhän Jumalan käskyt. Aviorikos ja murha eivät todellakaan ole vain Jumalan ja Daavidin välisiä asioita. Myös toisen ihmisen oikeutta oli loukattu. Mutta synti kohdistuu Jumalaan. Pohjimmiltaan ihminen kysyy niin kuin paratiisin ihmiset käärmeen houkuttelemina: ”Onko Jumala todella sanonut?”

Vrt. Joosefin sanoihin: ”Kuinka minä siis voisin tehdä niin pahan teon ja rikkoa Jumalaa vastaan!” (1. Moos. 39:9). 2. Sam. 11 kertoo Daavidista, joka kysyy: miten

peittäisin kaikki jäljet? Ps. 51 puhuu toisesta Daavidista, joka suree sitä, että hän on toiminut Jumalaa vastaan. וְהִרְעֵ בְּעֵינָיִךְ עֲשִׂיתִי viittaavat 2. Sam. 11:n viimeiseen lauseeseen ja toistavat nuo keskeiset asiat: tehnyt – pahaa – Herran silmissä (uuden käännöksen ”olen tehnyt vastoin sinun tahtoasi” on asiallisesti oikein, mutta poistaa linkin alkuperäiseen tapahtumaan).

Daavid tietää että Jumala on vanhurshas, oikeamielinen תִּצְדַּק, tisdāq, Jumala toimii oikeudenmukaisesti. Daavidin asenne on sama kuin ristin pahantekijän. Toinen heistä sanoi: ”Mehän olemme ansainneet tuomiomme, meitä rangaistaan tekojemme mukaan” (Luuk. 23:41).

Ihminen on syntinen (j. 3–5, vrt. Room. 3:9–20, 7:14), eikä hän voi puolustaa itseään Jumalan edessä. Von Rad korostaa, että VT harvoin selittää syntikäsitettä teologisesti mutta korostaa tunnustamisen, synnintunnustuksen merkitystä.¹

Synti ei liittynyt ainoastaan Daavidin aviorikokseen ja murhaan. Hän tunnustaa: הֵן־בְּעֵוֹן הוֹלַלְתִּי, hen-beavon holalti, ”katso, olen synnissä syntynyt” ja äitini on minut synnissä siittänyt ” יַחַמְתִּנִּי (<jaham = olla kuuma). Se ei tarkoita, että luomisessa annettu tehtävä, miehen ja vaimon välinen fyysinen rakkaus olisi syntiä. 1. Moos. 1 jo kertoo heti ensimmäiseksi, että Jumala siunasi heidät ja sanoi ”olkaa hedelmälliset”. Daavid ymmärsi, että synti juontaa juurensa hänen synnynnäiseen, sydämessä asuvaan pahaan. Vrt. Job 14:4, joka kysyy, ”syntyisikö saastaisesta puhdasta? Ei yhden yhtäkään.”

Synti asuu hänen sisimmässään (j. 8). Daavid ei tarvitse pelkkää tietoa vaan Jumalan ilmoitusta, sanaa, joka myös muuttaa hänet.

Daavid on kuin spitaalinen. Puhdistaminen muistuttaa 3. Moos. 14:n puhdistusriittejä (spitaalisen puhtaaksi julistamista koskeva laki). Daavid sanoo: vihmo minut puhtaaksi iisopilla (j. 9), pese minut lunta valkeammaksi (laven, hifiili tarkoittaa tehdä valkeaksi, puhdistaa). Se antaisi hänelle ilon takaisin, kun synnin tuska on kova: ”kun minä siitä vaikenin, riutuivat minun luuni jokapäiväisestä valituksestani.” Ps. 32:3. Enää hänen ei tarvitse olla eristettynä kuin spitaalinen, vaan hän voi mennä mukaan joukkoon ja hänen luunsa voivat ”tanssia” (gil= iloita, mutta myös iloita niin, reimuuta, ettei pysy paikoillaan).

Daavidin synnintunnustus ja tuska tulevat kuin aaltona Jumalan edessä. Kun Aaronin siunauksessa rukoilemme: ”Herra kääntäköön kasvonsa meidän puoleemme ja antakoon meille rauhan” (4. Moos. 6:24–26), niin Daavid rukoilee: ”Peitä kasvosi näkemästä syntejäni” (KR 1992: käännä katseesi pois synneistäni). Daavid pyytää, että Jumala loisi häneen לֵב טָהוֹר, lev tahor, puhtaan sydämen. Bara'-verbi voi tarkoittaa hetkellistä ihmettä mutta myös prosessia, j. 12. Daavid myöntää, että puhdas sydän ei ole luonnollinen asia. Sen saa aikaan vain Jumala

¹ G. V. Rad: Old Testament Theology I, s. 154.

luomalla uutta, uudistamalla. Syntien anteeksisaaminen tarkoittaa aina uudistumista.

Taas Daavid pyytää 2+2 asiaa: luo minuun puhdas sydän, anna (oik. korjaa) uusi vahva henki (hadash= korjata, uudistaa, haddesh= piel), älä heitä minua pois kasvojesi edestä, älä ota minulta pois Pyhää Henkeäsi (קִדְּוֶה יְהוָה). Vrt. Sananl. 4:23 "varjele sydämesi, sillä sieltä elämä lähtee." Pyhä Henki on paras mahdollinen "antidootti", koska synti ja Pyhä Henki eivät viihdy samassa sydämessä.

Anna minulle takaisin (shuv, hifilin imp. käännä, palauta) pelastuksen (יִשְׁעֶיךָ, = jisheka, pelastuksesi) riemu (parempi käännös kuin ilo, sasoon). נְרִיבֶהָ on antelias henki, aulis, alttiuden henki).

Kaupantekoa?

Mikäli Daavid saa syntinsä anteeksi ja saa pyytämänsä lahjat Jumalalta, siirtyykö hän sitten uuteen maailmaan? Daavidin lupauksia ei ole syytä pitää lupauksina Herralle siinä mielessä, että Jumala voittaisi jotain antamalla Daavidille hänen syntinsä anteeksi. Daavid on edelleen armosta riippuvainen. Hän tietää, ettei hän ansaitse Jumalan rakkautta. Mutta hän uskoo siihen, että Jumalan rakastaa häntä armosta. "Tiesi opettaminen luopuneille" on juuri Jumalan aikaansaama muutos. Syntiset palaavat – samasta syystä kuin Daavid. Hän oli luopunut Jumalan tahdosta, mutta palasi Jumalan luo. Hän ei kestänyt synnin tuskaa, vaikka hän yritti (Ps. 32).

Pelasta minut, päästä minut verivelasta (damim= veret, paljon verta, verivelka), niin minun kieleni riemuitsee sinun vanhurskaudestasi. Vanhurskaus näkyy siinä, että Jumala armahtaa sitä, joka ei ansaitse mitään ja joka ei voi korvata mitään takaisin. Tämä on läpi Raamatun kulkeva punainen lanka (vrt. Luuk 14:12-14).

Syntien anteeksiantaminen muuttaa Daavidin. Hänen huulensa julistavat Herran hyvyyttä ja kiitosta. Hän ymmärtää, että uhrit eivät voi häntä vapauttaa. Vain Herra voi antaa anteeksi. Daavid ei voi pelastaa itseään.

Loppujakeet

Psalmin loppujakeet on mahdollisesti lisätty, kun psalmia on käytetty yhteisissä kokouksissa. Niitä on mahdollisesti käytetty silloin, kun ei voitu toimittaa uhreja, kun temppeliä vasta rakennettiin uudelleen.² Sanat eivät kiellä sitä, mitä on sanottu uhreista. Niitä vain tulkitaan.

Kierosta, laskelmoivasta Daavidista on tullut Jumalan tien kulkija, Jumalan tien opettaja ja Jumalan kansan eräänlainen typos, esikuva, tyyppiesimerkki, kun se kilvoittelee syntiensä kanssa ja joutuu turvautumaan samaan kuin Daavid, Jumalan suureen armoon.

---

² D. Kidner: Psalms 1–72, s. 194.